

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

«ՀՀ ԿԳՄՄՆ ՄԱՐՏՈՒՆՈՒ Տ. ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԻ

ԱՆՎԱՆ ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ» ՊՈԱԿ

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Թե՛մա՝ Ուսուցչի առարկայական և մասնագիտական գիտելիքների ու հմտությունների կատարելագործումը ստեղծագործական և հետազոտական աշխատանքների ընթացքում

Անցկացման վայրը՝ ՄԱՐՏՈՒՆԻ

Աշխատանքի ղեկավար՝ Հասմիկ Բեյբուրյան

Ուսուցիչ՝ Նելլի Զիրոյան

Դպրոց՝ ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիկի կրթահամալիր

Մարտունի 2022թ.

Բովանդակություն

1. Ներածություն.....	3
2. Գրական ակնարկ	7
3. Փորձարարական հետազոտություն.....	111
3.1-Խմբի նկարագիրը	111
3.2-Փորձարարական դասեր.....	111
3.2.1-Փորձարարական դաս-1.....	111
3.2.2-Փորձարարական դաս-2.....	12
4. Եզրակացություն	134
5. Օգտագործած գրականության ցանկ	145
6. Հավելված	156
Դասապլան-1.....	156
Դասապլան-2.....	19

1. Ներածություն

Ժամանակակից հասարակության խորքային վերափոխումները, սոցիալ-մշակութային առաջնահերթությունների փոփոխությունը, կրթության նպատակի և բովանդակության փոփոխությունը պահանջում են ուսուցիչից վերակողմնորոշել իր գիտակցությունը մանկավարժական գործունեության հետազոտական բնույթին: Ժամանակակից կրթական միջավայրը «ստիպում» է ուսուցիչներին գիտական դիրքերից ընկալել սեփական գործունեությունը, տիրապետել գիտահետազոտական գործունեության հմտություններին: Ուսուցչին հետազոտական գործունեության մեջ ընդգրկելու անհրաժեշտությունը հիմնավորված է մի շարք գիտնականների աշխատություններում (Զազվյազինսկի Վ.Ի., Կրաևսկի Վ.Վ., Կուզմինա Ն.Վ., Նովիկով Ա.Մ., Սկատկինա Մ.Ն. և այլն):

Անընդհատ փոփոխվող աշխարհում ուսուցչի մրցունակության որոշիչ գործոնները հետազոտական գործունեությունն են, որոնք կոչված են օգնելու հաղթահարել կրթական համակարգի և ժամանակի մարտահրավերների միջև ֆունկցիոնալ անհամապատասխանությունը: Ուսուցչի գործունեության կառուցվածքում գիտահետազոտական գործունեության՝ որպես բաղադրիչի տեղն ու դերը որոշելու համար անհրաժեշտ է պարզաբանել «մանկավարժական գործունեություն» հասկացությունը և դիտարկել դրա էությունն ու կառուցվածքը: Մանկավարժական գործունեությունը հասկացվում է որպես մարդկանց ինքնազարգացման և ինքնակրթության համար պայմաններ ստեղծելու գործունեություն: Մանկավարժական գործունեությունը մի շարք գործունեության համալիր համակարգ է: Ի տարբերություն հոգեբանության մեջ ընդունված գործունեության ըմբռնման որպես բազմաստիճան համակարգ, որի բաղադրիչներն են նպատակը, դրդապատճառները, գործողությունները և արդյունքները, մանկավարժական գործունեության հետ կապված, գերակշռում է դրա բաղադրիչների դիտարկումը որպես ուսուցչի գործունեության համեմատաբար անկախ ֆունկցիոնալ տեսակներ: Հենց այս գաղափարն է ստացել մեթոդաբանական ձևակերպում Լեոնտև Ա.Ն.-ի կողմից ձևակերպված գործունեության տեսության մեջ: Այսպիսով, մանկավարժական գործունեության առանձնահատկությունը նրա բազմաֆունկցիոնալությունն է: Գիտության մեջ մանկավարժական գործունեության նման կառուցվածքի համար բավարար հիմքեր կան:

Մանկավարժական գործունեության վերլուծության մեջ առանձնահատուկ նշանակություն ունի ուսուցչի ստեղծագործական գործունեությունը: Ուսուցչի ստեղծագործական գործունեությունը դիտարկելով որպես հետազոտական գործունեության հիմք, իսկ ստեղծագործական գործունեության կարողությունը՝ որպես հետազոտական գործունեության մեջ պահանջվող ուսուցչի անձի որակներից մեկը, պետք է դիմել այն մոտեցումներին, որոնցում փորձ է արվում բացատրել երևույթը. ստեղծագործական գործունեություն. Ստեղծագործական գործունեության էության վերլուծությունը ցույց է տվել, որ որոշ հետազոտողներ դա համարում են սոցիալական նշանակության նոր, օրիգինալ արժեքների ստեղծում, մյուսները՝ որպես նոր բանի ստեղծում, այդ թվում՝ հենց առարկայի ներաշխարհում երրորդ - որպես շարժման աղբյուր և մեխանիզմ: Այսպիսով, եթե ուսուցիչը գործունեություն է ծավալում, որն ուղղված է մանկավարժական գործընթացում մշտապես ծագող խնդիրների ըմբռնմանը և լուծմանը, ինչպես նաև ենթադրում է նոր բան ստեղծելը, որը տարբերվում է արդեն գոյություն ունեցողից, ներառյալ գործունեության առարկայի ներաշխարհում, ապա այս գործունեությունը կարելի է դասել որպես ստեղծագործական: Ստեղծագործական գործունեություն ստորաբաժանվում են գիտական, գործնական և գեղարվեստական, մինչդեռ ստեղծագործականությունը նույնացվում է գիտական հետազոտությունների հետ, որոնք ներառում են ստեղծագործական գործունեության բոլոր փուլերը:

Վերլուծությունը թույլ է տալիս եզրակացնել, որ ստեղծագործական գործունեությունը մանկավարժական գործընթացի համար անհրաժեշտ պայման է և ուսուցչի գործունեության օբյեկտիվ մասնագիտական անհրաժեշտություն, իսկ հետազոտական գործունեությունը որպես մանկավարժական գործունեության բաղադրիչ վերաբերում է ուսուցչի ստեղծագործական գործունեության գիտական տեսակին, արդյունքին, որոնք նոր նյութական և հոգևոր արժեքներ են, որոնք ունեն սոցիալական նշանակություն: Կարևորվում է ուսուցչի ինքնուրույն հետազոտական գործառույթը մանկավարժական գործունեության կառուցվածքում: Ժամանակակից իրավիճակում անհրաժեշտություն է առաջանում, որ ուսուցչի գիտահետազոտական գործունեությունը դառնա ավելի նպատակասլաց և պրոֆեսիոնալ: Հետազոտական գործունեություն իրականացնելու համար ուսուցչին անհրաժեշտ են համապատասխան կարողություններ՝ դրսևորված հմտություններով:

Հայոց պատմության ուսուցչի առարկայական և մասնագիտական հմտությունների կատարելագործման համար, որքան կարևոր է գիտական հետազոտական աշխատանքը, նույնքան էլ կարևոր է դասարանի հետ անցկացվող գործնական հետազոտական աշխատանքը՝ առարկայի յուրացման մակարդակը պարզելու համար:

«Հայոց պատմություն» առարկայի հիմնական խնդիրն է.

• Ձևավորել պետականակիր գիտակցություն ունեցող, ազգային ինքնագիտակցությամբ և դիմագծով օժտված, սեփական ժողովրդի ու պետության դերակատարունը պատմության մեջ գիտակցող քաղաքացի, և նպաստել ազգային և համամարդկային արժեհամակարգ կրող պատասխանատու քաղաքացու ձևավորմանը:

«Հայոց պատմություն» առարկայի նպատակն է, որպեսզի ուսումնառության ավարտին, սովորողը, գրանցի հետևյալ վերջնարդյունքները.

Հիմնական դպրոց

- Հետազոտի հայկական քաղաքակրթության ձևավորման և զարգացման ընթացքը, ձեռքբերումներին ու բացթողումները
- Հասկանա պատմական իրադարձությունները, երևույթները, փաստերը, դրանց փոխկապակցվածությունն ու պատճառահետևանքային կապերը
- Ցույց տա հայ ժողովրդի պատմամշակութային ժառանգությունը համաշխարհային քաղաքակրթության մեջ
- Ջարգացնի քննադատական մտածողությունը, հետազոտելու, աղբյուրների հետ աշխատելու, հաղորդակցվելու, վերլուծելու, գնահատելու, հարցադրումներ կատարելու, լսելու, քննարկելու, բանավիճելու, սեփական տեսակետներն ու դիրքորոշումները հիմնավորելու, որոշումներ կայացնելու կարողություններն ու հմտությունները
- Ցույց տալ սերունդների կապը պատմության մեջ:

Ավագ դպրոց

- Տարանջատի հայոց պատմության առանցքային հայեցակարգային շրջափուլերը, որոնք ազդեցություն են ունեցել հայոց պատմության զարգացման ուղղությունների վրա:
- Վերլուծի պատմական զարգացումների խորքային պատճառները
- Բացահայտի պատմական գործընթացների պատճառա-հետևանքային կապերը, առօրեական կյանքի առանձնահատկությունները,
- Իմանա տնտեսական համակարգերի առնձնահատկությունները, դրանց արտացոլումը հասարակական-քաղաքական զարգացումների վրա

- Ձեռք բերի գիտելիք մշակութային, հայ իրականության մեջ ընկերային կյանքի առանձնահատկությունների վերաբերյալ, ներկայացնի դա համաշխարհային զարգացումների համատեքստում
- Ընթրնի պետական կառավարման համակարգի փոխակերպումները հայ հասարակական-քաղաքական մտքի շրջանակներում
- Վերլուծի Հայոց պատմության առանցքային խնդիրների պատճառահետևանքային կապերը, մատնանշի լուծման հնարավոր տարբերակները
- Ձևավորի վերաբերմունք սեփական պետության, մշակույթի, պատմության և ապագայի տեսլականի նկատմամբ

Հայոց պատմությունն առարկայի առաջարկվող գործունեության ձևերն են.

- Հասկացությունների վրա հիմնված ուսումնառություն (հասկացությունը առարկայի հիմքում ընկած մեծ գաղափարներն են, որոնք ժամանակ, տարածություն և մշակության սահմանափակումներ չունեն):

- Ինքնուրույն հետազոտության վրա հիմնված ուսումնառություն

- Տարբերակված ուսումնառություն:

- Իրական կյանքին առնչվող և խնդրահարույց հարցերի հետազոտման վրա հիմնված ուսումնառություն:

2. Գրական ակնարկ

Յուրաքանչյուր ժողովրդի պատմություն՝ նրա անցած ուղին է, նրա կենսագրությունն ու հիշողությունը, դարերի հոլովույթում նրա կերտած հոգևոր և նյութական արժեքների ամբողջությունը: Բնականաբար նման առանձնահատուկ նշանակություն ունի սեփական պատմությունը նաև հայ ժողովրդի համար: Հայոց պատմության իմացության միջոցով է հիմնականում ձևավորվում հայի ազգային ինքնագիտակցությունն ու մտածողությունը, նրա միջոցով է աճող սերունդը հաղորդակցվում իր ժողովրդի անցյալին, պատմամշակութային ժառանգությանը: Միաժամանակ, սեփական պատմության իմացությունը հնարավորություն է տալիս իրականացնելու ազգային նպատակները, պահպանելու և ապահովելու հայի, որպես տեսակի, շարունակականությունը: Հայոց պատմությունը բովանդակում է նաև դաստիարակչական վիթխարի ներուժ՝ աճող սերնդի համար հանդիսանալով հայրենասիրության, անձնուրաց պայքարի և ազգային արժանապատվության ապացույցների անսպառ աղբյուր:

Պատմության՝ հասարակական հիշողություն լինելու գործառույթի տեսանկյունից Հայոց պատմության դասավանդումը կոչված է ամբողջացված ներկայացնելու այն պատմաքաղաքական և մշակութային ավանդը, որ ներդրել են Հայոց թագավորությունները համաշխարհային պատմության ընդհանուր տիրույթում՝ ձևավորելով պատմական գիտակցություն: Այս ենթատեքստում անհրաժեշտ է դիտարկել պատմության դաստիարակչական գործառույթը: Երբ պատմական անցյալի հիմնական դեպքերն ու փորձն ընդհանրապես ազդում են սերունդների դաստիարակության գործընթացի վրա: Այս առումով Հայոց պատմության տարբեր շրջափուլերը էական նշանակություն ունեն սերունդների դաստիարակության համար՝ կապված ինչպես հասարակական-տնտեսական, այնպես էլ պատմաքաղաքական ու մշակութային փորձի առկայության հետ: Մի կողմից՝ Հայոց թագավորությունների տնտեսական ու մշակութային մեծ վերելքը, իսկ մյուս կողմից՝ հերոսական դեմքերը կարող են բարոյահոգեբանական վերափոխման հիմք դառնալ առօրյա կյանքում: Հայոց պատմության առարկայի դասավանդումը նախատեսում է պատմական ժամանակի, լեզուների, աղբյուրային և հետազոտական գրականության, մշակույթի, հասարակական-տնտեսական կյանքի, ժողովրդագրության, արտաքին ու ներքին քաղաքականության ընդհանրական յուրացում:

Ներկայումս ուսումնական ու մեթոդական գրականության մշակումն ավելի ու ավելի է կարևորվում, քանի որ ի հայտ են գալիս նոր սկզբնաղբյուրներ, Հայոց պատմության տարբեր շրջափուլերի նկատմամբ բարձրանում է հասարակական և քաղաքական

շրջանակների հետաքրքրությունը: Առարկայի դասավանդման արդյունավետության բարձրացման նպատակով կիրառվում են որոշակի մեթոդական մոտեցումներ: Հայոց պատմության առարկայի դասավանդման համար կարևոր է նաև ակտիվ ուսումնառության մոտեցումը: Այս մոտեցման նպատակը դասապրոցեսում աշակերտի պարբերական-անընդհատ մասնակցության ապահովումն է, երբ նրա ներգրավումը ուսումնառության գործում ավելի ուղղակի է, քան այլ մոտեցումների կիրառման պարագայում:

Հայոց պատմության դասավանդումը կարևորվում է ազգի հոգեկերտվածքը, նրա նկարագիրը պահպանելու տեսակետից: Ազգային դավանանքը, հոգևոր արժեքները, պատմական և գեղարվեստական գրականությունը վիթխարի դեր են խաղում ազգային ինքնագիտակցության և ազգային ոգու պահպանման գործում: Այսպիսով, «Հայոց պատմություն» առարկայի ուսուցման նպատակը միջնակարգ ուսումնական հաստատության և ավագ դպրոցի բարձր դասարաններում որպես չափորոշչային պահանջ ներառում է այնպիսի արժեքների գիտակցված իմացություն և կիրառում, որոնցից են սովորողի կողմից հայրենասեր լինելու, հայրենիքի պաշտպանության գործին ծառայելու, իր ժողովրդի նյութական և հոգևոր արժեքները պահպանելու, արդարամիտ, լավատես և պատասխանատու լինելու կամքն ու պատրաստակամությունը:

Այդ նպատակն էլ դպրոցում հետապնդում է պատմական կրթությունը, որն ունի քաղաքացի դաստիարակելու, հայրենասիրություն, ազգասիրություն սերմանելու, ներկա ժամանակների իրողությունների վերաբերյալ գիտելիքներ փոխանցելու, հայկական մշակութային արժեքները համաշխարհային մշակութային նվաճումների համապատկերում դիտարկելու և այլ նպատակներ: Ուսուցչի մասնագիտական հմտությունների և առարկայական գիտելիքների կատարելագործումը չափազանց կարևոր նշանակություն ունի՝ ուսուցանվող պատմական նյութը սովորողներին ավելի հետաքրքիր դարձնելու, նրանց մեջ Հայոց պատմություն առարկայի նկատմամբ սեր և հետաքրքրություն արթնացնելու, ամբողջ դասարանին դասապրոցեսում ներգրավելու տեսանկյունից:

Ստեղծագործական և գիտահետազոտական գործունեության շնորհիվ պատմության ուսուցիչը մանկավարժական պրակտիկայի ընթացքում ձեռք է բերում գործնական կարողություններ և հմտություններ, մանկավարժական աշխատանքի ընթացքում, ինչպես նաև ինքնակրթության, ինքնազարգացման և ինքնակատարելագործման ճանապարհով նա հասնում է վարպետության

Դրական կողմերը

Ուսուցչի առարկայական և մասնագիտական գիտելիքների և հմտությունների կատարելագործումը ստեղծագործական և հետազոտական աշխատանքների ընթացքում, հանգեցնում է այնպիսի դրական արդյունքների ինչպիսիք են՝

- իր աշխատանքը ծրագրելու և կազմակերպելու, ուսուցման գործընթացն արդյունավետ իրականացնելու, մասնավորապես ավանդական և ժամանակակից մեթոդները զուգորդված օգտագործելու, անվտանգ ուսումնական, հոգեբանական և դաստիարակող միջավայր ստեղծելու կարողություն,
 - նորը զգալու և ընկալելու կարողություն, գենդերային անկողմնակալություն,
 - քննադատական մտածելակերպ, սեփական գործունեությունը մշտապես վերլուծելու, վերանայելու, ճշգրտելու և կատարելագործելու ցանկություն և կարողություն,
 - երեխայի իրավունքների պաշտպանի, ուսումնադաստիարակչական գործընթացը երեխայի համար հեշտացնողի դերերը մասնագիտական բարձր որակով կատարելու ցանկություն և կարողություն,
 - դպրոցում և դասարանում կատարվող բոլոր իրադարձությունների և փոփոխությունների մասնակիցը լինելու պատրաստակամություն,
 - կրթության ոլորտին և իր մասնագիտությանը վերաբերող հիմնախնդիրներին մշտապես իրազեկ լինելու և դրանց լուծման ուղիների մասին սեփական կարծիք և ակտիվ մասնակցություն ունենալու գիտակցություն և կարողություն,
 - երեխաների, ծնողների, կոլեգաների հետ շփվելու, համագործակցելու կարողություն, երեխային ճանաչելու, հասկանալու ժամանակակից ձևերը գործնականում իրականացնելու հմտություն:
- Ուսուցչի մոտ հանդես է գալիս ավելի հարգանք սեփական մասնագիտության նկատմամբ.
 - Նրանք ավելի են բավարարված իրենց մասնագիտությունից և նրա արդյունքներից.

Բացասական կողմերը

Ուսուցչի ստեղծագործական և հետազոտական աշխատանքների կատարմանը, որոնք նպաստում են նրա առարկայական գիտելիքների և մասնագիտական հմտությունների կատարելագործմանը՝ կարող է խանգարել ուսուցիչների ժանրաբեռնվածությունը թե մասնագիտական և թե առօրեական խնդիրներով, ժամանակի սղությունը կարող է ակամ խոչընդոտել ուսուցչի մշտապես ինքնակրթությամբ ու ինքնակատարելագործմամբ զբաղվելու գիտակցություն և մասնագիտական ու ընդհանուր զարգացումը

պլանավորելու և իրականացնելու կարողությանը: Բացի այս, խնչպես ցույց է տալիս պրակտիկան, հատկապես գյուղական համայնքներում ժամանակակից դպրոցների մեծ մասի իրական հնարավորությունները բավարար չեն լուծելու համար ուսուցչի առարկայական և մասնագիտական գիտելիքների ու հմտությունների կատարելագործումը հետազոտական աշխատանքների միջոցով:

3. Փորձարարական հետազոտություն

3.1-Խմբի նկարագիրը

Ես իմ հետազոտական աշխատանքն անցկացրել եմ Գեղարքունիքի մարզի Վարդենիկի կրթահամալիրի 10-րդ դասարանում: Քանի որ այս դասարանի որոշ աշակերտներ ունեին ցածր առաջադիմություն և պասիվ դրսևորում դասապրոցեսների ընթացքում, այդ պատճառով ես որոշեցի կիրառել «Շրջված դասարան» մեթոդը, որպեսզի դասապրոցեսին մասնակցեն նաև պասիվ կամ ցածր առաջադիմություն ունեցող աշակերտներ: Այս դասարանում սովորում են 15 աշակերտ՝ 8 աղջիկ և 7 տղա, որոնք ունեն տարբեր ընդունակություններ:

Հայրոց պատմություն առարկան այս դասարանում անցնում են շաբաթական 2 ժամ, այն դասացուցակում տեղադրված է 3-րդ ժամին:

Այս դասարանի հիմնական խնդիրները.

- Դասը պատասխանել
- Վերլուծել սովորածը
- Պատասխանել նախորդ դասերի վերաբերյալ տրված հարցերին
- Ակտիվ մասնակցությունը դասապրոցեսին:

3.2-Փորձարարական դասեր

3.2.1-Փորձարարական դաս-1

Այսօրվա դասը՝ Մեծ Հաքի Արտաշեսյան թագավորությունն է՝ Արշակ Ա-ի գահակալությունը թեման:

Քանի որ ընտրված է «Շրջված դասարան» մեթոդը, աշակերտներին հանձնարարված էր տանը մի քանի անգամ լավ ուսումնասիրել թեման:

Դասը սկսվեց հարցադրումներով, մեծ և բուռն քննարկում տեղի ունեցավ աշակերտների և ուսուցչի միջև: Այն աշակերտները, որոնք նախկինում պասիվ դիրքորոշում ունեին դասի նկատմամբ, նրանք ևս բավականին աշխույժ սկսեցին արտահայտվել, կարծիքներ: Դասարանում քննարկեցինք դասից ևս մեկ հատված: Դասի որոշ հատվածների լավ չտիրապետող աշակերտներին առանձնացրի և նրանց հետ հարցերի միջոցով լրացրեցինք գիտելիքների բացը: Արդյունքում հաջողվեց ամբողջ դասարանը ներգրավվել դասապրոցեսում: Դասապրոցեսն ավարտելուց հետո,

բացատրեցի նոր դասը: Միավորային գնահատականներ ստացան աշակերտներից հինգը:

3.2.2-Փորձարարական դաս-2

Հասկանալու համար, սովորեղները որքանով են պատրաստ դասին, դասը սկսեցի, նախորդ թեմայի վերաբերյալ հարցեր տալով և թեմայի վերաբերյալ քննարկմամբ: Այնուհետև օգտագործելով «շրջված դասարան» մեթոդը, աշակերտներն սկսեցին տրված նյութը ակտիվ քննարկել, և վերլուծել: Այնուհետև աշակերտները ներկայացրեցին դասից հատվածներ և մեկնաբանեցին Արտաշես Ա Բարեպաշտի օրոք Հայաստանի միջազգային հեղինակության խնդիրը: Սովորողները դասագրքից կարդացին և վերլուծեցին արքայի բարենորոգումների մասին հատվածը: Դասի վերջում հանձնարարվեց թեմայի ամփոփում՝ վեց աշակերտներ արժանացան միավորային գնահատականների:

4. Եզրակացություն

Իմ առարկայական և մասնագիտական գիտելիքների ու հմտությունների կատարելագործման աստիճանը՝ ստեղծագործական և հետազոտական աշխատանքների ընթացքում պարզելու համար, անցկացրեցի փորձարարական հետազոտական դասեր՝ «Շրջված դասարան» մեթոդով, որտեղ ստեղծագործական մոտեցման շնորհիվ կարողացա հասնել նրան, որ պասիվ աշակերտներն իրենց դրսևորեցին բավականին լավ, և ներգրավվեցին դասապրոցեսներին:

Նրանք մեծ հետաքրքրությամբ ուսումնասիրեցին տրված թեման, դիտարկեցին կապը համաշխարհային պատմության և հայ գրականության հետ: Երկու փորձարարական հետազոտությունների արդյունքում, եկա այն եզրակացության, որ դասապրոցեսի ընթացքում օրվա դասի նկատմամբ ստեղծագործական մոտեցում ցուցաբերելը և սովորողների հետաքրքրությունների հետազոտումը բավականին արդյունավետ է, որովհետև դրա շնորհիվ՝ աշակերտների հետ աշխատանքն ամբողջացվեց, առավել պասսիվ սովորողները ներգրավվեցին դասապրոցեսին, մասնակցելով քննարկումներին:

Միաժամանակ համոզվեցի, որ ստեղծագործական և հետազոտական աշխատանքը օգնում է ուսուցչին կատարելագործել իր մասնագիտական հմտությունները, դրա շնորհիվ էլ կարողանալ յուրքանջուր երեխայի համար մշակել անհատական մոտեցման մեթոդ:

5. Օգտագործած գրականության ցանկ

1. Մանասյան Ն., «Հանրակրթության արժեքային համակարգը»

Մանկավարժություն, N1-2, 7-14 էջ, 2004թ.:

2. Նազարյան Ա., «Մշակույթը և ազգային արժեքների ստեղծումը, պահպանումն ու ժառանգականության ապահովումը», Հայագիտությունը դպրոցում, N3-4, 6-11 էջ, 2007թ.:

3. Կուզմինա Ն.Վ. Էսսեներ ուսուցչի աշխատանքի հոգեբանության վերաբերյալ. ուսուցչի գործունեության հոգեբանական կառուցվածքը և նրա անձի ձևավորումը / Ն.Վ. Կուզմինա. - Լ.: Լենինգրադի համալսարան, 1967. - 182 էջ.

6. Հավելված

Դասապլան-1

Առարկա	Հայոց պատմություն	Ամսաթիվ	18.04.2022	Կիսամյակ	II	Դասարան	X
Թեմա	<p>«Մեծ Հայքի Արտաշեսյանների թագավորությունը»</p> <p>Արտաշես I-ի գահակալումը, Հայկական հողերի վերամիավորումը Քննարկել «Մեծ Հայքի միջազգային հեղիանկության աճը», «Արտաշատ մայրաքաղաքի հիմնադրումը» և «Հողային բարեփոխումը» «Չափավարչական և այլ բարեփոխումները» թեմաները Ուսուցանել «Հայաստանը աշխարհակալ տերություն Տիգրան II Մեծ» թեման</p>						
Օգտագործվող նյութեր	Դասագիրք, հեռախոս, համակարգիչ						
Դասի նպատակը	<p>Ծանոթացնել հայկական աշխարհակալության պատմության հետ</p> <p>Կարևորել Արտաշես I-ի պետականամետ գործունեությունը</p> <p>Ձևավորել հմտություններ հայկական միապետության պատմության տարբեր էջերը մեկնաբանելու և վերլուծելու</p> <p>Արժևորել հայկական պետականությունների պատմությունը</p>						
Վերջնարդյունքները	<p>Տիրապետի Արտաշես I-ի գործունեության վերաբերյալ ինֆորմացիային</p> <p>Ձևավորվի քննադատական մտածողություն</p> <p>Դրսևորվի հետաքրքրություն հայոց պատմության նկատմամբ</p> <p>Արժևորի հայոց պատմությունը</p>						

Գործողություներ ժամ/տևողություն	Ուսումնական գործունեություն Աշակերտներ	Ուսումնական գործունեություն Ուսուցիչ	Հարցադրումներ
5ր	Դասը սկսվեց հարց ու պատասխանով, աշակերտները վերհիշեցին նախորդ դասի թեման	Ողջունել Հարցադրումներ	Ո՞րն էր նախորդ թեման
15ր	Աշակերտները «Շրջված դասարան» մեթոդով սկսեցին քննարկել տրված թեմաները Արտաշես I-ի բարեփոխումները Վերլուծեցին, բնութագրեցին, համեմատեցին, կարծիքներ հայտնեցին: Ծանոթացան Արտաշատ մայրաքաղաքի կառուցման պատմությանը	Հարցադրումներով պասսիվ աշակերտներին ևս ներգրավվել ընդգրկել դասապրոցեսին Տալ ուղղորդող հարցեր	Ո՞վ է Արտաշես I-ը Ի՞նչ բարեփոխումներ արել Հավանեցի՞ր նրան կերպարը Ո՞վ և որտե՞ղ է կառուցել Արտաշատ մայրաքաղաքը
5ր	Սովորեցին նոր դասը	Կատարել ճշտումներ և շտկումներ	Ո՞վ է ընտրել Արտաշատի կառուցման վայրը Արտաշես I-ի ո՞րն էր քեզ հետաքրքրողը

10ր	Թեմայի բանավոր ներկայացում, ներկայացրեցին 4 աղջիկ, ձ տղա	Հետևել աշակերտներին	Ինչպե՞ս էր կոչ նորակառույց Արտաշատը Արտաշես I-ի, ո հատկությունը բ եկավ
10ր	Ընթերցեցին նոր դասի տեքստը	Նոր թեմայի հաղորդում Հանձարարություն ներ տալ Պատասխանել աշակերտների հարցերին	Ձեզ դուր եկա՞ն «Շրջված դասա մեթոդը

Դասապլան-2

Առարկա	Հայոց պատմություն	Ամսաթիվ	21.04.2022	Կիսամյակ	II	Դասարան	X
Թեմա	<p>«Հայաստանը աշխարհակալ տերություն Տիգրան II Մեծ»</p> <p>«Տիգրան II –ի գահակալությունը» «Հայ պոնտական դաշինքը և Կապադովկիայի նվաճումը»</p> <p>Քննարկել « Տիգրան II –ի գահակալությունը»</p> <p>Ուսուցանել «Հայ-պարթևական պատերազմը», «Ասորիքի գրավումը»</p>						
Օգտագործվող նյութեր	Դասագիրք, հեռախոս, համակարգիչ						
Դասի նպատակը	Ծանոթանալ հայկական և պոնտական ու պարթևական տերություններին Համեմատել Տիգրան Մեծի, Սիիրդատ Պոնտացու կերպարները						
Վերջնարդյունքները	Ցույց տա Տիգրան Մեծի և հայ ու օտար այլ թագավորների տարբերություններն ու ընդհանրությունները Ցուցաբերի քննադատական մոտեցու և ճիշտ վերլուծի սովորածը Համեմատական անցկացնի հայկական և օտար թագավորությունների միջև						

Գործողությու- ններ Ժամ/տև- ողություն	Ուսումնական գործունեություն Աշակերտներ	Ուսումնական գործունեություն Ուսուցիչ	Հարցադրումներ	Կիրառվող մեթոդներ
5ր	Ղասը սկսվեց հարց ու պատասխանով Աշակերտները վերհիշեցին նախորդ դասի թեման	Ողջունել դասարանին Հարցադրումներ	Ո՞րն էր անցած դասի թեման Ո՞վ է Տիգրան II Մեծը	Հարցադրում- ների մեթոդ
15ր	Օգտագործելով «Շրջված դասարան» մեթոդը աշակերտներն սկսեցին ակտիվ քննարկել, վերլուծել նախապես տանը դիտված և ունկդրած նյութերից Համեմատականներ անցկանցնել անցածի և նորի միջև, բնութագրեցին կերպարները , կարծիքներ հայտնեցին Ծանոթացան հայկական աշխարհակալության պատմության հետ Նկատեցին թագավորության ու աշխարհակալության տարբերությունը	Խրախուսել և գովեստի խոսքերով բարձրացնել աշակերտների մոտիվացիան, հետաքրքրու- թյունն ու շահագրգռվածուիթ- յունը Աշակերտներին ներգրավվել դասապրոցեսին Տալ ուղղորդող հարցեր	Ի՞նչ նվաճումներ է կատարել իր գահակալման սկզբում Ձեզ դու՞ր է գալիս Տիգրան Մեծի կերպարը	Քննարկումներ «Շրջված դասարան»

<p>10ր</p>	<p>Քննարկեցին, համեմատեցին Արտաշես I-ի և Տիգրան Մեծի կերպարները</p> <p>Բացեցին գրքեր Կարդացին նոր նյութի համապատասխան տեքստը</p> <p>Նոր ուսուցանվող դասը սովորեցին առանձին հատվածներով</p>	<p>Հետևել դասին</p> <p>Հետևել աշակերտներին</p> <p>Կատարել ճշտումներ և շտկումներ</p>	<p>Կցանկանայի՞ք նմանվել նրան</p> <p>Գնահատու՞մ ես</p> <p>Տիգրան Մեծի նվաճումները</p>	<p>Բանավոր կրկնության մեթոդ</p>
<p>15ր</p>	<p>Մի քանի աշակերտներ պատմեցին իրենց սովորած հատվածները</p> <p>Պատասխանեցին գրքում գրված հարցերին Վերջում ամփոփեցին գլխավոր թեման</p>	<p>Կատարել ճշտումներ և շտկումներ</p> <p>Հարցադրումներ</p>	<p>Ձեզ դուր եկա՞վ նոր դասը</p> <p>Սիրու՞մ եք հայոց պատմություն կարդալ</p>	<p>Հարց ու պատասխան մեթոդ</p>